

ВОЕННОИНВАЛИД

Брой 4, април 2016 г.

Година шестнадесета

Месечно издание на Съюза на военноинвалидните кооперации в България

Работейки с нас, Вие помагаме хората, изгубили здравето си за Родина

КМЕТЪТ НА СМОЛЯН ПОДКРЕПЯ ТВЪРДО „ЕДНА ДЕТСКА СЪЛЗА ЕДНА МОЛИТВА”

Председателят на Съюза на военноинвалидните кооперации в България (СВИКБ) посети Община Смолян. Той беше придружен от регионалният отговорник Николай Василев и бяха приети от кмета на града Николай Мелемов и заместника му Марин Захариев.

СВИКБ, в качеството си на главен координатор по инициативата „Една детска сълза една молитва”, с особена почит приема отговорностите, които кметът Мелемов е поел по дейностите, свързани с патриотичното и родолюбиво възпитание на подрастващото поколение. За нас е радостен и фактът, как той обгрижва младите по отношение на спортните дейности и възпитание на волевите и личностните качества на децата. Кметът Мелемов е съзрял разковничето за бъдещето, като цялостната му дейност по икономика, патриотизъм и развитие на града е глобализирана в едно изречение „национална сигурност”. Не е забравено, както на много места, гражданското общество.

Председателят на СВИКБ от името на членския състав и съпътстващите организации предложи на Мелемов, имайки пред-

вид неговата дейност, пълна подкрепа в името на просперитета на Република България. Изтъкна също, че плодовете от посятото от него ще се берат и за години напред, защото критериите, които е задал като градоначалник са доста високи, за да могат да бъдат пренебрегнати лесно.

Кметът благодари за посещението и изтъкна, че според него трудностите, които ги има трябва, да се борят с постоянство и в името на хората. За това цени и общата работа, като в подкрепа на горното подписа договор за съвместна работа със СВИКБ и преподписа ме-

морандума „Една детска сълза една молитва”.

Градоначалникът на Смолян изтъкна, че за него е особено важно намаляването на безработицата и задържането на младите хора в региона, а за да се случи това е необходима много работа по социалните дейности. За това усилията на всички трябва да са в една посока и обществото като цяло да ги преодолява, а не да ги коментира и задълбочава.

Точка 2 от подписания меморандум гласи: „Провеждане на целенасочена дейност и мерки по от-

ношение на устойчивото социално и икономическо развитие и постигане на национален интегритет чрез организиране на мероприятия с икономическа и духовна насоченост, с цел постигането на инвестиционните политики и планове на община Смолян, въз основа на нуждите на кметството и възможностите на СВИКБ”.

Сполай му на кмета Мелемов от името на четиридесетте и една съпътстващи структури, ние го приветстваме за добре дошъл в мисията за националния просперитет и загрижеността за нацията. **ВИ**

ХРАМ-ПАМЕТНИК „СВ. ТРОИЦА” СЕ НУЖДАЕ ОТ НАШИТЕ ГРИЖИ

По покана на Дружество на офицерите и сержантите от запаса „Поручик Борис Чукушки” ръководството на Съюза на военноинвалидните кооперации в България (СВИКБ) посети с. Гюешево. На срещата присъстваха кметът на селото Татяна Георгиева, председателят на дружеството полковник от запаса Венко Иванов и членовете майор от запаса Милан Петракиев, капитан от запаса Николай Георгиев и капитан от запаса Станко Томов. СВИКБ беше представен от мен, като председател и секретаря Даниела Тронкова. На срещата бяха удостоени с грамоти и почетни грамоти членовете на дружеството и кметът на селото за достойната им родолюбива и патриотична дейност.

На територията на селото се намира храм-паметник „Св. Троица”. Този храм е изграден в памет на загиналите във войните от началото на ХХ в. български воители.

На 2 август 1930 г. Софийският митрополит Стефан тържествено осветява храма. Автори на проекта са арх. Рудолф Фишер и Стоян Димитров. Иконите и стенописите са дело на проф. Георги Христов, Димитър Гюдженев, Николай Кожухаров и Владимир Наумов, а резбования иконостас на арх. Атанас Донков. Под олтара на храма е изградена костница. В нея са положени костите на 18 офицери и 1491 войници, паднали за българското обединение. За неговото изграждане са събрани дарения с нарочен ПОЗИВ към българския народ за изграждане на „Храм-паметник мавзолей”. Основите полага благодетелният патриот от Гюешево Стоимен Ангелов Белия

„по негова инициатива се учреди комитет за постройка на „Храм-паметник съ мавзолей” така е записано в Позива, а Белия лично дарява мястото и 100 000 лева за това дело.

Голямото родопазително начинание има за цел да събере костите на синовете на България от двете войни и им даде вечен покой 1912-1913 и 1915-1918 г.

Ето какво пише и в самия позив:

„Умоляват се близките на всички паднали в боевете при Султан-тепе, Руен, Бождарица,

Таш-тепе, Редки-буки, Катунци, Равна-нива, Деве-баир, Узем, Гюешево, Жедилово, Червена могила, Киселица, Жеравино и др. да изпратят в комитетата заедно със своето пожертвуване и портрет на близките си, загинали тук, с всички указания за раждане, месторождение, смърт, в коя част е бил, кога е убит и по възможност къде е погребан за да бъдат прибрани костите им в мавзолея, а портретите поставени във възпоменателното табло.”

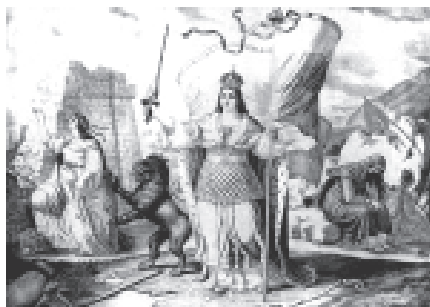
Храмът и днес се поддържа на доброволни начала от дарители и кметството, но времето си казва своето и трябва по-сериозна намеса та да имат децата ни нагледна история. Обещанията на министри, политици за жалост нямат последващи действия, въпреки ценните икони, стенописи и иконостаси. На територията на селото има и отделен нарочен паметник на загиналите във Втората световна война и паметна плоча за пребиваването на ген. Тошев 1912-1913 г.

СВИКБ, като патриотична организация, смята съвместно с местните органи и организации да не жали сили за съхраняване историята на погиналите български войници и патриоти.

Борис НИКОЛОВ

СВИКБ СЕ ВКЛЮЧВА В ИНИЦИАТИВАТА ЗА ПОСТРОЯВАНЕ НА КОЛОНА С ИМЕНА НА ГЕРОИ ОТ РАЗЛОЖКОТО ВЪСТАНИЕ

Съюзът на военноинвалидните кооперации в България се включва в инициативата за построяване на четиристранна колона с имената на погиналите банскалии по време на Разложкото въстание (1878 г.) и избитите хора от турците до основаването на Революционната организация и по време на организацията. Избити в Илинденското въстание на Бачевската планина 1903 г., избити от гръцки чети хора отиващи на работа в Света гора. Загинали през войните 1912-1913 г. Загиналите във войните 1915 -1918 г. Списъците с тези хора са оригинални и се съхраняват

в регионалния ни представител.

Цитираме предложението, написано 1920 година: „За всички загинали по какъвто и да било начин за освобождението ни аз предлагам общината съ съграждането ни да съградят на местото на св. Петар из горе до Веляновото ленище един четвъртит голем

циментов стълб за загиналите във войните и когато дохождат на 2-рия ден на Великден да се свети вода да дохождат всички хора, които имат загинали да запалят по свещ и да разсават пшеница за Бог да прости загиналите. Стълбът да бъде четвъртит и да се изпишат по него всички тук записани имена за вечно въспоменение и след испеването на хорът Вечная памет всички да коленичат и кажат Бог да прости.

Иван Дим.Чучулаин

Преписът е от първообразното написано от мен на 1920 год.”

ВИ

ИСКАТ ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО НА ПЛОЧИТЕ НА 1-ВИ И 6-И ПЕХОТЕН ПОЛК ДО НДК

Преди 80 години през 1934 г. е издигнат Мемориал на загиналите в Балканските и Първата световна войни бойци от Първи и Шести пехотен полк на „Желязната първа софийска дивизия”. Мемориалният комплекс се е състоял от три стели, разположени П-образно с имената на загиналите офицери и войници. Пред централната стела е имало бронзова статуя на лъв, държащ щит, издигната на пиедестал. Десетилетие по-късно, по време на съюзническите бомбардировки над София едната стела е

властта е взела решение да унищожи комплекса с наивното намерение да прекъсне нишката на историческата памет. В края на 70-те години Мемориалът и казармите на дивизията са разрушени и заменени от НДК и паметника “1300 години България”.

пострадала леко, след което е възстановена. Този мемориален комплекс е бил място, почитано от софиянци, чиито близки са дали живота си за Родината. Слава Богу, емайлираните табели с имената на загиналите войници, както и лъвът са запазени, наред с подробното досие на Мемориала.

По времето на социализма

През последните години много организации и движения пописаха възстановяването на този войнишки паметник до НДК. Има и подписка със същата цел във фейсбук.

ВИ

Българският народ неслучайно е нарекъл Възкресение Христово "Великден". Това е празник на празниците и тържество на тържествата. Ден на победата над смъртта и тлението, ден на предвкушването на вечния блажен живот, обещан на всички християни, ден на преодоляването на злите сили в нас и в света.

С поздрава "Христос възкресе" и отговор "Воистину възкресе" православните християни се поздравяват в продължение на 40 дни след Великден. Христос щеше да бъде само един обикновен еврейски учител, който изцелява болни и умира трагично на кръста, ако Бог не беше потвърдил Неговата мисия чрез Възкресението. За вярващите Възкресение Христово е ключът към тайната на живота и смъртта. Великден не е само връщане на един мъртвец към живота. Хо-

ра са възкръсвали и преди, и след Христос. Но те рано или късно отново са умирали. Богочовекът Христос е единствената личност в историята, която след Възкресението Си живее вечно в Бога и за Бога. Възкр-

ресението Христово доказва, че Иисус от Назарет не е само пророк, както смятат мюсюлманите и не е само учител, както твърдят окултистите. Христос е Син Божи, "Светлина от Светлина, Бог истинен от Бог истинен", както е писано в сим-

вола на вярата. Щом Христос не е мъртъв, а жив и прославен, Той избавя Своите последователи от греха и вечната смърт в ада, която очаква всички невярващи. Благодарение на Възкресението се основава Църквата, която триумфира вече 2000 години и става основа на християнската цивилизация. Всички ние сме членове и длъжници на тази цивилизация и на нейните морални принципи.

Премъдрият Соломон казва, че има време за плач, има време и за смях. През Страстната седмица съпреживявахме мъченията и гаврата с Богочовека, а днес, когато Той възкръсва, както е предсказал, вече няма място за плач и скръб. Едно от днешните църковни песнопения гласи: "Този ден го е Господ сътворил, да се зарадваме и развеселим в него!" Радост, велика радост звучи в пасхалния поздрав: "Христос Воскресе" - "Воистину възкресе!" Кой ще ни отнеме вечното общение с Възкръсналия Божи Син?

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Кой ще ни раздели от щастieto не само да бъдем в Неговото присъствие, но и да участваме в тайнството Евхаристия, което Той е основал, да вкусваме Неговото тяло и да пием Неговата кръв? Християнството е единствената религия, в която вярващите пряко общуват с Бога и стават част от Него. Тази уникална възможност ни е дадена чрез Възкресението. То отваря вратите на вечния живот и гарантира бъдещото възкресение на цялото човечество, което ще обитава нова земя и ново небе. Затова сега радостта е похвална и смехът блажен.

Св. Григорий Богослов пише: „Христос възкръсна от мъртвите възкръснете с Него и вие; Христос е в Своята слава възлезте и вие към Неговата слава; Христос се изтръгна от гроба освободете се и вие от оковите на греха!“ Нека нашите сърца откликнат на вестта за възкръсналия Христос с готовност да следваме Неговите заповеди. Нека светлината на Христовото Възкресение прогони от нашия живот мрака на греха и да го изпълни с дела на Божията правда, любовта и милосърдието. Нека се помолим Бог да ни дарува здраве, мир, благополучие и спасение.

Преди полунощ в църквите се чете откъс от Евангелието на Матей и свещениците известяват най-великото чудо в историята Възкресение Христово. Всяка година в полунощ на Великден в църквата на Божи гроб се спуска небесен

пламък, който запалва свещите на Йерусалимския патриарх. Във всички православни църкви се повтаря символично този обред, като свещениците предават пламъка на своите свещи на множеството вярващи. Хората занасят горящите свещи в къщи, за да запалят кандилата си. Те се поз-

дравят с Великден и си разменят козунаци и червени яйца, които са образ на възкресението. Празникът продължава цели три дни и на него не се работи. Посещават се гробовете на близките, където се палят свещи и се поста-

вя козунак и яйца. Следобед има обичай да се гостува на кръстниците. Вечерта се изпълнява т. нар. Второ Възкресение, по време на което се възпоменава посещението на жените-мироносици на гроба на Христос. Според евангелията именно жените, а не мъжете отиват сутринта там, намират камъка отвален и чуват радостната вест от един ангел.

Припомня се и явяването на възкръсналия Спасител в същия ден пред смаяните Му ученици. Той им заповядва: „Идете, научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светия Дух... Аз съм с вас през всички дни до свършека на света“ (Мат. 28:19-20). По време на вечерната

служба евангелският текст се чете на различни езици като илюстрация на проповедта на апостолите по целия свят.

**Христос възкресе!
Воистину възкресе!
Архим. доц. д-р Павел
СТЕФАНОВ**

ГЕРГЪОВСКИЯ ВОЕНЕН ПАРАД

От зората на християнството неговите последователи почитат Свети Великомъченик Георги Кападокийски на само като покровител на скотовъдството, но и на войската. Още от 17-и век образът на великомъченика се появява в редица евро-

пейски страни върху бойни знамена и военни отличия за проявена храброст. Първото българско знаме с изображение на светеца е принадлежало на българските доброволци, сражавали се на страната на руската армия през Кримската война и до днес то се съхранява в Ермитажа в Санкт Петербург, Русия.

Денят на храбростта започва да се чества от Българската армия още с нейното създаване. С указ № 1 от 1 януари 1880 г. княз Александър Батенберг учредява военния орден "За храброст" по подобие на руския „Свети Георги“, с който се удостояват извършилите подвизи на бойното поле. А с указ № 5 от 9 януари същата година се постановява честването на празника. Определена е датата 23 април денят на Свети Георги Победоносец, а от 1916 г. поради преминаване от Юлианския към Грегорианския календар, Българската православна църква взема решение празничният ден да се отбелязва на 6 май.

В самото началото празникът се е отбелязва определено скромно. Церемонията включва панихида в гарнизоните, поздравления и обяд за кавалерите на ордена "За храброст" и ограничени военни паради, предимно в София. Впоследствие цар Фердинанд допринеся за по-голямата пищност и значение на

честването.

По време на войните в периода 1912-1918 г. празникът се отбелязва в бойни условия. Чества се всяка година с отслужване на панихида за загиналите и молебен за живите. Прави се преглед на войсковите части от върховния главнокомандващ на Българската армия и велик магистър на ордена "За храброст". В края тържеството приключва с кратък военен парад.

Дълго време паралелно с Деня на храбростта съществува и Ден на победите, т.нар. малък Гергьовден 27 ноември, когато българската армия удържа решаваща победа в боевете при Сливница по време на Сръбско-българската война от 1885 г. Подписаният през 1919 г. обаче точно на тази дата Ньойски договор я обезсмисля като ден на тържество. През 20-те години на XX век двата празника се обединяват в един и се чества само Денят на храбростта и победите на 6 май.

Започват да се правят големи Гергьовденски паради, като най-впечатляващи са столицата на тях винаги присъстват Царят, висшите офицери, кавалерите на ордена "За храброст", военните аташета, акредитирани у нас, хиляди обикновени граждани. [1]

От 1931 г. Денят на храбростта и победите е обявен за боен празник на войската.

Особено запомнящ се е парадът, състоял се на 6 май 1937 г., когато при изключителна тържественост цар Борис III връчва новите бойни знамена на софийските полкове. Старите бойни знамена, обгорени и прокъсани от куршумите, обика-

лят в прощално шествие под звуците на "Шуми Марица" препълнения площад пред Двореца, за да бъдат отнесени в Пантеона на българската слава. Новите биват осветени от Софийския митрополит Стефан, а след това Царят с позлатено чукче заковава на всяко от тях позлатен гвоздей с изображение на вензела си. Той лично връчва бойното знаме на всеки командир на полк. Тържественият парад е предвождан от кавалерите на ордена "За храброст". От този и на всички следващи паради се отдава специална почит на ветераните и инвалидите от войните и Царят лично се ръкува с тях.

За първи път при честването на Гергьовския празник през 1937 г. тържеството започва от предната вечер със заря, каквато дотогава се е изпълнявала само в епизодични случаи и предимно за забавление.

Установената традиция на Гергьовденските паради е отменена от Отечественофронтовската власт на 2 май 1947 г. с постановление на Министерския съвет под председателството на Георги Димитров. Самият празник е обвързан със знаците за новия режим дати. Първоначално за ден на Българската армия е определена датата 9 септември, а след 1953 г. 23 септември, денят на обявяване на Септемврийското въстание от 1923 г.

В СОФИЯ - НАЧАЛО, ПРЕКЪСВАНЕ И ДНЕС

Денят на Българската народна армия вече се отбелязва съвсем съдържано само с приветствени речи, скромни прегледи на гарнизоните по места и награждаване на отличилите се никакви обществени прояви или по-широко разгласяване. Така остава до демократичните промени през 1989 г.

Както твърди българският военен историк акад. Георги Марков: "45 години българските пълководци бяха в сянката на съветските маршали."

След 1989 г. Седмото Великото народно събрание определя за празник на войската датата 23 август - денят на решителните боеве при Шипка от 1877 г. Две години, 1991 и 1992, българските войски честват този паметен ден като свой празник. През 1993 г. с постановление на МС № 15 от 27 януари отново е възвръната датата 6 май като Ден на храбростта и празник на Българската армия.

Съвременният празник започва в 9 часа пред паметника на Незнайния воин в София, където патриархът или друг представител на висшия клир на Българската православна църква отслужва панихида за загиналите военослужещи, молебен за живите и празничен водосвет на бойните знамена и знамената-светини. Поднасят се венци и цветя в памет на падналите в бой воители.

Самият военен парад започва в 10 часа на площад "Княз Александър I".

В последните години парадите се откриват от прелитащ над площада вертолет "Ми-17" с развят на него българския национален флаг. Това е вертолет от военно-

въздушните сили, участващ в аварийно-спасителни операции и използващ се за помощ при наводнения, а също и за гасене на горски пожари.

Самото спускане на знамето на въже от корпуса на вертолета отнема около 20 секунди. То трябва да бъде добре опънато около две минути преди прелитането над трибуната. Хеликоптерът пре-

минава над площада на височина 100 метра със скорост 80 км/ч. В зависимост от условията той може да бъде съпроводен от други хеликоптери и бойни самолети.

Парадът по традиция се приема от най-високопоставения офицер в гарнизона или поделението, а в столицата от Върховния главнокомандващ президент на републиката.

До 2012 г. парадът в София е преминавал по посока от Президентството към храм-паметника "Свети Александър Невски". Така са се придвижвали казионните манифестации по време на тоталитарния режим, за да могат с букети цветя в дясната си ръка маршируващите да поздравяват стоящите на мавзолея високопоставените партийни лица. От 2012 г. парадът обръща посоката и преминава от храм-паметника "Свети Александър Невски" пок-

рай Централния военен клуб към Президентството, за да може военнослужещите, съгласно традицията, да се равняят надарно към своите командващи и официалните лица, както са го правили първите български офицери и войници, козирувайки на монарха и неговите гости, застанали пред Царския дворец.

Също така от 2012 г. отпада думата "господа" от официалните обръщения на парада: "господа офицери", "господа гвардейци" и т.н., като главнокомандващият се обръща само с краткото: "офицери", "гвардейци", "сержанти" и т.н.

Това става във връзка с все по-широкото навлизане на жени в армията и участието им във военните паради, като признание за тяхната активна армейска дейност и смело поведение при изпълнение на военните задачи.

По време на парада, при изпълнението на Националния химн се произвеждат и артилерийски салюти.

В празничния и почивен ден обикновено редица музеи приемат посетители безплатно. Ден на отворените врати обявяват като правило Националният исторически музей и Националният военноисторически музей в София, Музеят на авиацията край Пловдив и други. Организирант се и други публични мероприятия, свързани с честването на празника - фотогалерии на военна и военноисторическа тематика, специализирани изложби на исторически артефакти, раздаване на войнишка порция храна, приготвена от военно-полевата кухня в истински полеви условия и др.

Официалното честване на празника завършва в 12 часа на обяд с тържествената смяна на почетния гвардейски караул пред Президентството.

“Военно издателство” ЕООД
София
ул. “Иван Вазов” № 12

тел.: 02 980 41 86; 02 987 80 92;
02 988 07 26
Книжарница: 02 980 27 91
факс: 02 980 27 79; 02 988 07 26
e-mail: vi_books@abv.bg
www.vi-books.com

ВОЕННОИНВАЛИД Издава СЪЮЗЪТ НА ВОЕННОИНВАЛИДНИТЕ КООПЕРАЦИИ В БЪЛГАРИЯ

Редакционна колегия:
Главен редактор Борис Николов
Редактори Даниела Тронкова,
Красен Бучков

Адрес на редакцията:
гр. Перник 2300, ПК 36
Пл. "Св. Иван Рилски", Синдикален дом, ет. 7, офис 705
Тел. / факс: 076 / 60 48 74
GSM: 0879/ 54 42 21

E-mail: svik_pk@mail.bg

Печат "Нюзпринт" - ЕООД
ISSN: 1312 - 9066